

Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрлігі

Қарағанды мемлекеттік техникалық университеті

БЕКІТЕМІН
Ғылыми кеңес төрағасы,
ҚарМТУ ректоры
Ғазалиев А.М.
_____ 2013 ж.

МАГИСТРАНТТАРҒА АРНАЛҒАН ПӘН БОЙЫНША
ОҚЫТУ БАҒДАРЛАМАСЫ
(SYLLABUS)

BB 5302 «Бизнесті бағалау» пәні

ShBB 8 «Шығындарды басқару мен бағалау» модулі

6M050600 «Экономика» мамандығы

Инженерлік экономика және менеджмент факультеті

Кәсіпорын экономикасы кафедрасы

Магистрантқа арналған пән бойынша оқыту бағдарламасын (syllabus)
әзірлеген: э.ғ.к., аға оқытушы Тажибекова К.Б.

«Кәсіпорын экономикасы» кафедрасының отырысында талқыланды
« ____ » _____ 2013ж. № _____ хаттама
Кафедра меңгерушісі _____ Ахметжанов Б.А. « ____ » _____ 2013 ж.
(қолы) (А.Ж.Ә.)

«Инженерлік экономика және менеджмент» факультетінің оқу-әдістемелік
кеңесі мақұлдаған
« ____ » _____ 2015 ж. № _____ хаттама
Төраға _____ Нұрмағамбетова Н.А. « ____ » _____ 2015ж.
(қолы) (А.Ж.Ә.)

Оқытушы туралы мәліметтер және байланыс ақпарат

Аты-жөні Тажибекова Кашамида Базылбековна

Ғылыми дәрежесі, лауазымы, қызметі: э.ғ.к., доцент; аға оқытушы

«Кәсіпорын экономикасы» кафедрасы ҚарМТУ-дың IV корпусында орналасқан, Қарағанды қ., Бейбітшілік бульвары, 56, 316-аудитория, байланыс телефоны 56-75-98 (1049).

Пәннің еңбек көлемділігі

Семестр	Кредиттер саны/ ECTS	Сабақтардың түрі					МӨЖ сағаттарының саны	Жалпы сағаттар саны	Бақылау түрі
		байланыс сағаттарының саны			МОӨЖ сағаттарының саны	сағаттардың барлығы			
		дәрістер	тәжірибелік сабақтар	зертханалық сабақтар					
1	3/6	30	15	-	45	90	45	135	реферат

Пән сипаттамасы

«Бизнесті бағалау» пәні базалық пәндердің таңдау компонентінің циклына жатады.

Пән мақсаты

«Бизнесті бағалау» пәні магистранттарға бизнесті бағалаудың теориялық білімі мен тәжірибелік ілімінің кешенін беру, бағалау белгілерін, әдістерін толық түсіндіріп, оның тиімділігін тәжірибе жүзінде бекіту мақсатын ұстанады.

Пән міндеттері

Осы пәнді оқыту нәтижесінде магистранттар:
түсінік алуы керек:

- бизнестің нақты бағасын анықтау үшін бизнесті бағалау әдістері мен экономикалық есептеулер жөнінде түсінік алу;

- бизнестің бағасын анықтау белгілері, кезеңдері туралы түсінікке ие болуға;

білуі керек:

- бизнесті бағалау мақсаттарын;

- бизнесті бағалау әдістерін таңдауды негіздеуді білуге;

істей білуі керек:

- нақты мысал ретінде бизнестің бағасын анықтау тәсілдерін пайдалану;

- бағалау нәтижесін жүйелеп, толық есеп істей білуге;

практикалық машықтануы керек:

- бизнесті бағалау әдістерін бір-бірінен ажыратып, қолдану;

- бизнесті бағалау бойынша практикалық дағдыларды меңгеруге.

Пререквизиттер

Бұл пәнді оқу үшін келесі пәндерді игеру қажет: Кәсіпорын экономикасы

Постреквизиттер

«Бизнесті бағалау» пәнін оқу кезінде алынған білім магистранттың экспериментальды-зерттеу жұмысын орындау кезінде пайдаланылады.

Пәннің тақырыптық жоспары

Бөлімнің (тақырыптың) атауы	Сабақтардың түрлері бойынша еңбек сыйымдылығы, с.				
	лекциялар	Практикалық саб.	Зертханалық саб.	ОМӨЖ	МӨЖ
1. Қазіргі кездегі бизнесті бағалау түсінігі: пәні, мақсаты, тәсілі. 1.1. Бизнесті (кәсіпорын) бағалау мәні мен керектігі, құқықтық негіздері. 1.2. Бағалау объектісі ретінде бизнес пен кәсіпорынды бағалау ерекшеліктері. 1.3. Бизнесті бағалау мақсаттары. 1.4. Бизнес желілерді бағалауды мәні және мақсаттары. 1.5. Кәсіпорынды мүліктік кешен ретінде бағалау	2	1		4	4
2. Кәсіпорында бизнесті бағалаудың әдістемелік негіздері 2.1. Кәсіпорын құнының түрлері. Кәсіпорын құнын бағалауға әсер ететін факторлар 2.2. Кәсіпорын құнын бағалаудың негізгі белгілері 2.3. Бағалау процесінің кезеңдері: мәселені анықтау, бағалау объектісін алдын-ала қарау, бағалау жөнінде келісімге отыру. Ақпаратты жинау және өңдеу. Нарық конъюнктурасын талдау.	2	1		4	4
3. Кәсіпорынның қаржылық жағдайын бағалау. 3.1. Кәсіпорын қаржылық талдау бағалау элементінің қажеттілігі ретінде. Ақпаратты жинау. 3.2. Бизнесті бағалау кезінде қаржылық талдау әдісі. Қаржылық талдау мақсаты. 3.3 Бухгалтерлік баланс статьяларының құрылымы және жалпы бағалау динамикасы. Қаржылық талдау нәтижесінің кәсіпорын құнын бағалауға әсері	4	1		6	6

<p>4. Бизнесі (кәсіпорын) бағалауда кіріс тәсілі. 4.1. Кіріс тәсілімен бизнесті (кәсіпорын) бағалау негізгі әдісі. Тәсілдің жетістіктері мен кемшіліктері. 4.2. Ақша ағымының дисконтты әдісі. Ақша ағымының түрлері, оларды рангтеу әдісі. 4.3. Болжау кезеңінің ұзақтығын анықтау. Дисконттау ставкаларының экономикалық мазмұны, есептеу әдісі . 4.4. Табыстарды болжау. Болдау кезеңінен кейінгі құн мөлшерін есептеу. 4.5. Гордон моделі. Болашақ ақша ағымының ағымдағы құнын есептеу. 4.6. Қорытынды түзетулер енгізу. Пайда капитализациясының әдісі.</p>	2	1		4	4
<p>5. Бизнесі (кәсіпорын) бағалаудың салыстырмалы тәсілі 5.1. Бизнесі (кәсіпорын) бағалаудың нарықтық тәсілінің әдістемесі. Салыстырмалы (нарықтық) тәсілдің артықшылықтары мен кемшіліктері. 5.2. Кәсіпорын - аналогін таңдау. Нарық капитал әдісі. Келісім әдісі. 5.3. Бағалық мультипликаторларының қолданылуы. Салалық коэффициенттер әдісі.</p>	2	1		4	4
<p>6. Бизнесі (кәсіпорын) бағалауда шығындық тәсілі. 6.1. Бизнесі бағалауда шығындық тәсілдің әдістемесі 6.2. Таза активтер әдісі 6.3. Ликвидациялық құн әдісі 6.4. Кәсіпорын мүлігін бағалау.</p>	4	2		6	6
<p>7. Бизнесі бағалаудың опциондық әдісі 7.1 Шынайы опциондар әдісінің бизнесті бағалау тәсілдерінің жүйесіндегі алатын орны. 7.2.Шынайы опциондардың негізгі типтері 7.3.Қаржылық опцион бағасын анықтау 7.4.Опциондық әдістің артықшылықтары мен кемшіліктері</p>	4	2		6	6
<p>8. Бақылайтын және бақыламайтын акция пакетінің құнын бағалау 8.1. Бақылайтын және бақыламайтын акция пакетінің құнын бағалау 8.2. Акция пакетінің бақылау дәрежесін және өтімділігін есепке алып сыйақылар</p>	4	2		4	4

мен түсірулерді есептеу. 8.3. Сыйақылар мен түсірулерді есепке алу					
9. Біріктіру және қоластына алу кезіндегі бизнесті бағалау 9.1. «Біріктіру және қоластына алу» түсінігі. Сатып алу объектісін таңдау. Мәміле жасау. 9.2. Біріктіру және қоластына алу бойынша мәмілелер кезіндегі бизнесті бағалау ерекшеліктері 9.3. Біріктіру және қоластына алу мақсаты үшін бизнестің құнын бағалау кезеңдері. Кәсіпорын - аналогін таңдаудың негізгі принциптері 9.4. Сыйақылар мен түсірулерді енгізу арқылы құнды түзету. Бағалау нәтижесін келісу процедурасы. 9.5. Синергетикалық тиімді өлшеу мәселесі. Экономикалық қосылған құн әдісін қолданып бағалау.	4	2		4	4
10. Бизнесті бағалау жөнінде есепті құру 10.1. Бағалау жөнінде есептің мазмұны мен сапасына өкілетті органның талаптары. 10.2. Есептің негізгі бөлімдерінің сипаты. Өртүрлі тәсілдермен алынған бағалау нәтижесін келісу мәселелері.	2	2		3	3
Барлығы	30	15		45	45

Практикалық (семинарлық) сабақтардың тізімі

1. Бизнесті бағалау үшін бастапқы мәліметтерді алу, өндеу және талдау тәсілдері.
2. Кәсіпорын құнын бағалау үшін құқығын куәландыратын құжаттар.
3. Баланс құрылымының қанағаттандырылуын бағалау. Кәсіпорын банкроттығы.
4. Құрылысқа жобалық-сметалық құжаттармен танысу.
5. Бағалау объектісінің орналасу орнын зерттеу.
6. Кәсіпорынды бағалау үшін қажет нормативті-анықтамалық және бағалық құжаттармен танысу.
7. Бағаланатын объектілер нарығын маркетингтік зерттеу.
8. Бағаланатын жобалардың бәсекеге төзімділігін талдау.
9. Қор нарығын талдау.
10. Бизнесті бағалау жөнінде есепті құру тәжірибесі.

Магистрантпен оқытушының өздік жұмысының тақырыптық жоспары

ОМӨЖ тақырыбының атауы	Сабақтың мақсаты	Сабақтың түрі	Тапсырманың мазмұны	Ұсынылатын әдебиет
1. Қазіргі кездегі бизнесті бағалау түсінігі: пәні, мақсаты, тәсілі.	Бизнесті бағалау түсініктерін меңгеру	Тәжірибелік сабақ	Бизнесті бағалау түсініктері бойынша глоссарий құру	Негізгі [1-8] Қосымша [1-5]
2. Кәсіпорында бизнесті бағалаудың әдістемелік негіздері	Құн түрлері мен бағалау белгілерімен таныстыру	Тәжірибелік сабақ	Құн түрлері мен бағалау белгілері арасындағы байланысты орнату	Негізгі [3-15] Қосымша [6-9]
3. Кәсіпорынның қаржылық күйін бағалау.	Кәсіпорынның қаржылық жағдайын бағалау	Есептер шығару	Кәсіпорынның қаржылық көрсеткіштерін анықтау есептері	Негізгі [1-20] Қосымша [6-11]
4. Бизнесті (кәсіпорын) бағалауда кіріс тәсілі.	Есептеу ілімін меңгеру	Есептер шығару	Кіріс тәсілімен құнды анықтау есептері	Негізгі [1-14] Қосымша [4-10]
5. Бизнесті (кәсіпорын) бағалаудың салыстырмалы тәсілі	Есептеу ілімін меңгеру	Есептер шығару	Салыстырмалы тәсілмен құнды анықтау есептері	Негізгі [8-12] Қосымша [4-8]
6. Бизнесті (кәсіпорын) бағалауда шығындық тәсілі.	Есептеу ілімін меңгеру	Есептер шығару	Шығын тәсілімен құнды анықтау есептері	Негізгі [1-9] Қосымша [6-11]
7. Бизнесті бағалаудың опциондық әдісі	Есептеу ілімін меңгеру	Есептер шығару	Опциондық әдіспен құнды анықтау есептері	Негізгі [7-22] Қосымша [1-9]
8. Бақылайтын және бақыламайтын акция пакетінің құнын бағалау	Есептеу ілімін меңгеру	Есептер шығару	Бақылайтын және бақыламайтын акция пакетінің құнын анықтау есептері	Негізгі [1-12] Қосымша [1-9]
9. Біріктіру және қоластына алу кезіндегі бизнесті бағалау	Тақырып бойынша білімін тереңдету	Есептер шығару	Біріктіру және қоластына алу кезіндегі бағалау әдістері	Негізгі [3-21] Қосымша [4-8]
10. Бизнесті бағалау жөнінде есепті құру.	Бағалаушы Кодексінің этикасын білу	Есептер шығару	Есеп құрылымын зерттеу	Негізгі [4-15] Қосымша [5-9]

МӨЖ арналған бақылау жұмыстарының тақырыбы

1. «Қазақстан Республикасындағы бағалау ісі жөніндегі» ҚР Заңын оқып, меңгеру
2. Бизнесті бағалауға қатысы бар ҚР Азаматтық Кодексінің баптарын анықтау.
3. Халықаралық бағалау стандарттарын, бағалау інің Еуропалық стандарттарымен танысу.
4. Мүлікті бағалаудың ең көп қолданылуын анықтау.
5. Шетелдегі бағалау ісінің тәжірибесі.
6. Нақты мақсат үшін кәсіпорын құнын бағалау ерекшеліктері.
7. Ликвидациялық құнды бағалау ерекшеліктері.
8. Активтерді бейдағдарыстық басқару кезіндегі бағалау ісінің әлемдік тәжірибесі.
9. Венчурлық бизнесті ұйымдастырудың әлемдік тәжірибесі.
10. Бренд құнын бағалау әдістері.
11. Бухгалтерлік есепті нормализациялау.
12. Бухгалтерлік есепті трансформациялау.
13. «Бағалау сұрақтары» журналын оқу.
14. Бағалау сұрақтары бойынша Интернеттегі пікір таластарды талқылау.
15. Қаржылық есептің Халықаралық стандарттарын қарастыру.

Магистранттар білімін бағалау критерийлері

Пән бойынша тестік тапсырма бағасы межелік бақылаулар бойынша максимум көрсеткіштер (60%-ға дейін) және қорытынды аттестаттаудың (реферат) (40%-ға дейін) сомасы ретінде анықталады және кестеге сәйкес 100%-ға дейінгі мәнді құрайды.

Пән бойынша берілген тапсырмаларды орындау және тапсыру кестесі

Бақылау түрі	Тапсырманың мақсаты мен мазмұны	Ұсынылатын әдебиет	Орындау ұзақтығы	Бақылау түрі	Тапсыру мерзімі	Балл
Тестілі (жазбаша) сұрау	Практикалық дағдыларын және дәрістік білімдерді бекіту	[1], [2], [3], [4], дәрісті конспектілер	1 апта	межелік	7 апта	15
Тестілі (жазбаша) сұрау	Практикалық дағдыларын және дәрістік білімдерді бекіту	[3], [4], [9], [10], [12], [13], [20], [21], дәрісті конспектілер	14 апта	межелік	14 апта	15
Дәрістің қысқаша жазбасын және практикалық жұмыстарды тексеру	Практикалық дағдыларын және дәрістік білімдерді бекіту	[3], [5], [7], [9], [10], [15], [18], дәрісті конспектілер	12 апта	Ағымдағы	1,2,3,4, 5, 6,8,9, 10, 11,12, 13 апталар	30

Реферат	Пән материалдарының игерілуін тексеру	Негізгі және қосымша әдебиеттер тізімі	3 қатынас сағаттары	Қорытынды	Сессия кезінде	40
Барлығы						100

Саясаты және процедуралар

«Бизнесті бағалау» пәнін оқу кезінде келесі ережелерді ұстануды сұраймын:

1. Сабаққа кешікпеу.
2. Сабақтан дәлелді себепсіз қалмау, ауырған жағдайда анықтама, ал басқа жағдайларда түсіндірме хат ұсынуды.
3. Сабақтың барлық түрлеріне қатысу студент міндеттерінің қатарына жатады.
4. Оқу процесінің күнтізбелік кестесіне сәйкес барлық бақылау түрін тапсыру.
5. Қатыспаған практикалық сабақтарды оқытушы көрсеткен уақытта өтеу.
6. Топтық жұмысқа белсенді қатысу.
7. Рефератты уақытылы орындау.

Негізгі әдебиет тізімі

1. Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексі 1 шілде 199 жыл № 409 -1
2. «Қазақстан Республикасындағы бағалау ісі жөніндегі» Заңы 30 қараша 2000 жыл № 109-ІІ.
3. Международные стандарты оценки Международный комитет по стандартам оценки имущества. - М.: РОО, 1995,2000.
4. Земельный кодекс РК 20 июня 2003 года № 442- ІІ
5. Патентный закон РК 16 июля 1999 года
6. Абрамов СМ. Инвестирование М.: Центр экономики и маркетинга, 2000.
7. Андреев Г.И., Витчинка В.В., Практикум по оценке интеллектуальной собственности. М.: Финансы и статистика, 2003.
8. Беренс В., Хав-ранек П. Руководство по оценке эффективности инвестиций. М.: Интерэксперт; Инфра-М., 2005.
9. Бирман Г., Шмидт С. Экономический анализ инвестиционных проектов М: ЮНИТИ, 2007.
10. Валдайцев СВ. Оценка бизнеса и инновации. М.: Информационно-издательский дом «Филинь», 2007.
11. Валдайцев СВ. Оценка бизнеса и управление стоимостью предприятия М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2001.
12. Виленский П.Л., Лившиц В.Н., Орлова Е.Р., Смоляк СА. Оценка эффективности инвестиционных проектов. М: Дело, 2002.
13. Гранова И.В. Оценка недвижимости. СПб.: Питер, 2002.
14. Грибовский СВ. Оценка доходной недвижимости. СПб.: Питер, 2001.
15. Григорьев В.В. Оценка и переоценка основных фондов. М: Инфра-М,

2002

16. Грязнова А.Г., Федотова М.А., Ленская С.А. Оценка бизнеса М.: Финансы и статистика, 2001.
17. Десмонд Г.М., Келли Р.Э. Руководство по оценке бизнеса. М.: РОО, 2004.
18. Дияров С.К. Экономика недвижимости. Кзыл-Орда, 2003.
19. Есипов В.Е., Маховикова. Оценка бизнеса. СПб.: Питер, 2001,
20. Г.А., Терехова В.В. 2002, 2007.
21. Ковалев А.П. Оценка стоимости активной части основных фондов М.: Финстатин-форм, 2005
22. Филиппов Л.А. Оценка бизнеса М.: КНОРУС, 2006.
23. Щербаков В.А., Ивасенко А.Г., Чугунова О.А. Инновационный бизнес: проблемы и международный опыт. Новосибирск: МАИ, 2000.
24. Щербаков В.А., Щербакова Н.А. Оценка стоимости предприятия (бизнеса) Новосибирск: НГТУ, 2003, М: Омега, 2007.

Қосымша әдебиеттер тізімі

1. Ольве Нильс-Горан. Оценка эффективности деятельности компании: практическое руководство по использованию сбалансированной системы показателей. М.: ИД «Вильяме», 2003.
2. Орлов С.В., Цыпкин Ю.А. Рыночная оценка имущества города. М.: ЮНИТИ, 2002.
3. Попков В.П. Оценка бизнеса: схемы и таблицы. М.; СПб.; Нижний Новгород: Питер, 2007.
4. Райзембарг Б.А. Основы бизнеса М.: Ось-89, 2000.
5. Румянцева Е.Е. Оценка собственности. М.: ИНФРА-М, 2007.
6. Самойлович В.Г. Технология оценки автотранспортного бизнеса М: АCADEMIA, 2006.
7. Симионова Н.Е., Симионов Р.Ю. Оценка стоимости предприятия (бизнеса). М. - Ростов н/Д.: МарТ, 2004.
8. Царев В.В. Оценка стоимости бизнеса. Теория и методология М: ЮНИТИ, 2007.

**МАГИСТРАНТТАРҒА АРНАЛҒАН ПӘН БОЙЫНША
ОҚЫТУ БАҒДАРЛАМАСЫ
(SYLLABUS)**

BB 5302 «Бизнесті бағалау» пәні

ShBB 8 «Шығындарды басқару мен бағалау» модулі

31.03.2004 ж. № 50 мемл. бас. лиц..

Баспаға _____ 20__ ж. қол қойылды. Пішіні 90x60/16. Таралымы _____ дана
Көлемі ___ оқу бас. п. № _____ тапсырыс Бағасы келісілген

100027. ҚарМТУ баспасы, Қарағанды, Бейбітшілік бульвары, 56

